

НАРЕДБА № 7 от 3.05.1999 г. за оценка и управление качеството на атмосферния въздух

Издадена от министъра на околната среда и водите и министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 45 от 14.05.1999 г., в сила от 1.01.2000 г.

Библиотека закони - АПИС, т. 5, р. 4, № 716

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Тази наредба урежда условията, реда и начина за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (КАВ), като осигурява:

1. провеждане на държавната политика по оценка и управление на КАВ в съответствие с чл. 19 от Закона за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ), в това число - подобряване на КАВ в районите, в които е налице превишаване на установените норми и поддържането му в останалите райони;

2. достоверна, представителна, своевременна и точна оценка на КАВ върху територията на страната, извършвана от системите за наблюдение и контрол по чл. 20 ЗЧАВ;

3. единство в създаването и функционирането на системите за наблюдение и контрол на КАВ, включително в методите и средствата за измерване и обработката на първичната информация съгласно чл. 21, ал. 2 ЗЧАВ;

4. събиране и съхранение на съответна информация за КАВ, включително нейното предоставяне на населението и осигуряване достъп на обществеността до нея, съгласно чл. 23 ЗЧАВ.

Чл. 2. (1) Националната система за наблюдение и контрол извършва оценка на КАВ върху територията на страната, разделена на райони за оценка и управление на КАВ, наричани по-нататък само "райони".

(2) Местните системи за наблюдение и контрол извършват оценка на КАВ върху територията на един или няколко района съгласно ал. 1.

(3) Разделянето на територията на страната, респективно - териториите на РИОСВ, на райони се извършва с оглед осигуряване представителност и достоверност на извършваната оценка на КАВ в тях.

Чл. 3. (1) Границите на районите по чл. 2 се определят въз основа на съществуващото административно-териториално деление и обхващат територията на цялата страна. В общия случай границите на районите съвпадат с тези на съответните общини.

(2) При условие, че е осигурена необходимата представителност и достоверност на извършваната оценка на КАВ съгласно чл. 2, ал. 3, при определяне границите на районите по ал. 1 се допуска обединяването на териториите на две или повече общини в един район за оценка и управление на КАВ, и обратно - разделянето на територията на една община на няколко такива района.

(3) Границите на районите по ал. 2 се определят от директорите на РИОСВ, на чиято територия те са разположени, съгласувано със съответните общински органи и органите на Министерство на здравеопазването, въз основа на достоверни резултати и данни за нивата на замърсителите в тях и се утвърждават от министъра на околната среда и водите.

Чл. 4. (1) Националната система за наблюдение и контрол на МОСВ осигурява оценка на КАВ за определяне на показателите съгласно чл. 4, ал. 1 ЗЧАВ.

(2) Националната и местните системи за наблюдение и контрол, включително местните системи за наблюдение и контрол на КАВ на Министерството на здравеопазването, осигуряват оценка на КАВ за определяне на допълнителните показатели съгласно чл. 4, ал. 2 ЗЧАВ в съответните райони от територията на страната в случаите, когато такива са определени.

Чл. 5. Условието и редът за предаване на информация, резултати и данни между националната и местните системи за наблюдение и контрол, включително местните системи за наблюдение и контрол на КАВ на МЗ в съответните райони, се определят в рамките на съвместните договорености съгласно чл. 20, ал. 4 ЗЧАВ.

Глава втора

ОЦЕНКА НА КАЧЕСТВОТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

Чл. 6. (1) Резултатите и данните от оценката на КАВ, извършвана от националната и местните системи за наблюдение и контрол, включително регистрирането, обработката и съхраняването им, осигуряват:

1. своевременно, представителна, достоверна и точна информация за текущото състояние, тенденциите и прогнозите за КАВ;

2. определяне превишаването на установените норми за КАВ и съответните горни и долни оценъчни прагове;

3. основания за вземане на управленчески решения във връзка с дейностите по управление и опазване на КАВ, извършвани от компетентните органи съгласно чл. 19 ЗЧАВ.

(2) Националната и местните системи за наблюдение и контрол, както и системите за наблюдение на КАВ съгласно чл. 20, ал. 3 ЗЧАВ се развиват и поддържат съответно от МОСВ, МЗ, общинските органи или собствениците на обекти (основни източници на емисии в даден район) с оглед изпълнение изискванията по ал. 1.

Чл. 7. (1) Компетентните органи по чл. 19, ал. 1 и 2 ЗЧАВ извършват оценка на КАВ чрез националната и местните системи за наблюдение и контрол в съответните райони на територията на страната в съответствие с установените изисквания към реда и начина за:

1. измерване нивата на замърсителите (избор, оборудване и минимален брой пунктове за мониторинг, използвани методи и средства за измерване, обработка на първичната информация и др.) на основание чл. 6, ал. 1 ЗЧАВ;

2. моделиране нивата на замърсителите (изчисляване на разсейването и очакваните концентрации на замърсителите в приземния слой на атмосферния въздух) на основание чл. 11, ал. 3 ЗЧАВ;

3. изчисляване по балансови методи и инвентаризация на емисиите, изпускани в атмосферния въздух от неподвижни и подвижни източници, на основание чл. 25, ал. 1, т. 1 ЗЧАВ;

4. оценка на КАВ чрез други представителни методи за определяне нивата на замърсителите в атмосферния въздух.

(2) Министърът на околната среда и водите, съгласувано с министъра на здравеопазването, издава инструкции, с които определя допълнителни технически изисквания към методите за оценка на КАВ по ал. 1, т. 2, 3 и 4.

(3) Изискванията по предходните алинеи могат да се различават за отделните замърсители и да се определят в зависимост от големината на населението и нивата на замърсителите в съответните райони.

Чл. 8. (1) Оценката на КАВ чрез измервания за определяне нивата на съответните замърсители е задължителна в следните райони:

1. агломерации съгласно определението по § 1, т. 10 на допълнителната разпоредба;

2. райони, в които нивата на замърсителите са между съответните горни оценъчни прагове и установените норми;

3. райони, в които нивата на замърсителите превишават установените норми.

(2) В районите, в които нивата на съответните замърсители са между съответните горни и долни оценъчни прагове, оценката на КАВ се извършва чрез комбинация от измервания, моделиране, инвентаризация на емисиите и други представителни методи за определяне нивата на замърсителите в тях.

(3) В районите, в които нивата на замърсителите не превишават съответните долни оценъчни прагове, оценката на КАВ се извършва чрез комбинация от моделиране, инвентаризация на емисиите и други представителни методи за определяне нивата на замърсителите в тях.

(4) Оценката на КАВ в районите по ал. 1 може да бъде допълвана чрез моделиране, инвентаризация на емисиите и други представителни методи за определяне нивата на замърсителите в тях.

Чл. 9. (1) Компетентните органи съгласно чл. 19 ЗЧАВ извършват предварителна оценка на КАВ, включително чрез програми от представителни измервания и други методи, в районите, за които не са налице необходимите достоверни резултати и данни за нивата на съответните замърсители с оглед прилагане разпоредбите на чл. 8 .

(2) Министърът на околната среда и водите издава Инструкция за реда и начина за избор на пунктове за мониторинг (ПМ) и извършване на представителни програми от измервания по ал. 1 в съответните райони на територията на страната.

(3) Националният център по околна среда и устойчиво развитие (НЦОСУР) изготвя списък на методите, използвани при извършване на предварителната оценка на КАВ по ал. 1.

Глава трета

ИЗМЕРВАНИЯ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ КАВ

Чл. 10. (1) В ПМ се извършват непрекъснати и/или периодични измервания за оценка на КАВ.

(2) Резултатите от измерванията по ал. 1 следва да осигуряват статистически достоверна информация, позволяваща определяне нивата на наблюдаваните замърсители.

(3) Класификацията на ПМ по ал. 1 се определя съгласно условията по приложение № 1.

(4) Обхватът на ПМ по ал. 1 в зависимост от техния клас се определя съгласно приложение № 1.

Чл. 11. (1) По възможност в ПМ се измерват и следните метеорологични параметри:

1. посока и скорост на вятъра;

2. температура и влажност на атмосферния въздух;

3. атмосферно налягане;

4. слънчева радиация.

(2) В ПМ, в които се извършват непрекъснати измервания, измерването на метеорологичните параметри по ал. 1 са задължителни.

(3) Регистрирането и обработката на резултатите от измерванията по предходните алинеи следва да позволява тяхното съпоставяне със съответните резултати от измерванията на нивата на замърсителите, извършвани в същите ПМ.

Чл. 12. (1) В районите по чл. 8, ал. 1 и 2 в рамките на националната и местните системи за наблюдение и контрол компетентните органи оборудват, поддържат и експлоатират съответния брой ПМ с оглед изпълнение на изискванията по чл. 6, ал. 1 .

(2) В районите по чл. 8, ал. 1 следва да бъде оборудван, поддържан и експлоатиран не по-малко от един ПМ, в който се извършват непрекъснати измервания за оценка на КАВ, осигуряващи определяне нивата на основните показатели съгласно чл. 4, ал. 1 ЗЧАВ.

(3) В районите по чл. 8, ал. 1 ПМ остават постоянни в рамките на съответната календарна година.

(4) При избор на ПМ по предходните алинеи се изпълняват условията съгласно приложение № 2.

Чл. 13. (1) Министърът на околната среда и водите разрешава оборудването на нови, закриването и преместването на съществуващи ПМ в рамките на Националната система за наблюдение и контрол.

(2) Оборудването на нови, закриването и преместването на съществуващи ПМ в рамките на местните системи за наблюдение и контрол се съгласува от съответните общински органи с директора на РИОСВ, на чиято територия са разположени системите.

Чл. 14. (1) Главният директор на НЦОСУР, съгласувано с директорите на РИОСВ, изготвя списък на ПМ в рамките на Националната система за наблюдение и контрол, който се утвърждава от министъра на околната среда и водите.

(2) В съответствие с установените нормативни изисквания със списъка по ал. 1 могат да се определят:

1. използваните методи и средства за измерване;
2. периодите на пробовземане, осредняване и регистриране резултатите от измерванията.

(3) Списъкът по ал. 1 съдържа следната информация за режима на работа на съответните ПМ:

1. наименование и население на района за оценка и управление на КАВ, в който е разположен съответният ПМ;

2. клас и обхват на ПМ;

3. обслужваща организация (НЦОСУР, РИОСВ, НИМХ, ХЕИ и др.);

4. измервани замърсители (основни и допълнителни показатели);

5. измервани метеорологични параметри.

(4) Списъкът по ал. 1 се осъвременява при всяка съществена промяна в броя, класа и обхвата на ПМ, както и при всяко тяхно преместване или закриване, и се публикува в Годишника на НЦОСУР през период не по-малък от 5 години.

Чл. 15. С оглед изготвяне и актуализиране списъка на ПМ по чл. 14 не по-късно от три месеца след изтичане на съответната календарна година РИОСВ представят в НЦОСУР информация за отделните действащи ПМ на нейната територия съгласно приложение № 3.

Глава четвърта

ОСИГУРЯВАНЕ КАЧЕСТВО НА ИЗМЕРВАНИЯТА

Чл. 16. Националният център по околна среда и устойчиво развитие на МОСВ:

1. координира на територията на страната осъществяването на програми за осигуряване качество на измерванията на нивата на замърсителите в атмосферния въздух, включително и тези, организирани от специализираните международни организации, на които Република България е член или с които има подписани договори за сътрудничество в тази област;

2. анализира, оценява степента на съответствие, определя и предлага на министъра на околната среда и водите за утвърждаване, съгласувано с министъра на здравеопазването, методите и средствата за измерване в случаите, когато последните не са установени със стандартизационни документи, идентични на европейски (CEN) или международни (ISO) стандарти.

Чл. 17. (1) Лабораториите за анализ, извършващи периодични измервания за оценка на КАВ, се акредитират за целта от Българската служба за акредитация (БСА) към Комитета по стандартизация и метрология (КСМ).

(2) Лабораториите за анализ извършват периодични измервания за оценка на КАВ съгласно БДС EN 45 001.

Чл. 18. (1) В случаите, когато за даден замърсител не са установени специфични разпоредби, периодични измервания се извършват в не по-малко от 75% от дните (260 дни годишно) и 5 пъти седмично в рамките на съответната календарна година при равномерно разпределение през съответния период.

(2) При невъзможност да бъдат осигурени задължителните периодични измервания по ал. 1 за определяне средногодишната стойност на нивата на замърсителите се извършват следните измервания:

1. не по-малко от едно измерване седмично;

2. не по-малко от две измервания, разпределени равномерно за период една седмица, в районите, в които е налице превишаване на съответните горни оценъчни прагове.

(3) По възможност периодичните измервания по ал. 1 се извършват в не по-малко от 90 % от дните, разпределени равномерно в рамките на съответната календарна година.

(4) Периодичните измервания, включително броят и периодичността на отделните пробовземания, и периодите на пробовземане следва да осигуряват представителност на резултатите през съответния контролен период.

Чл. 19. Измерванията за оценка на КАВ в ПМ се извършват съгласно методи за измерване, които са установени със съответните стандартизационни документи, и чрез средства за измерване, притежаващи свидетелство за одобряване на типа.

Чл. 20. (1) При отсъствие на съответните стандартизационни документи се допуска извършване на измерванията съгласно методики, утвърдени от министъра на околната среда и водите.

(2) Методиките по ал. 1 се включват в документацията на акредитираната лаборатория съгласно действащите нормативни актове.

Чл. 21. (1) При условията и по реда на Закона за измерванията средствата за измерване, използвани при непрекъснати или периодични измервания за оценка на КАВ, подлежат на:

1. изпитване за одобряване на типа;

2. първоначална и периодична проверка;

3. експертиза.

(2) Калибрирането на средствата за измерване по ал. 1 се извършва от лаборатории за калибриране, акредитирани за целта от БСА към КСМ.

(3) Калибрирането се извършва не по-малко от един път в рамките на една календарна година по методики, изготвени от акредитирани лаборатории за калибриране.

Чл. 22. (1) Министърът на околната среда и водите, съгласувано с министъра на здравеопазването, издава инструкции за условията и реда за извършване на измервания на нивата на отделните замърсители в атмосферния въздух.

(2) С инструкциите по ал. 1 могат да бъдат определяни методи и средства за измерване и/или пробовземане, включително, при периодични измервания, периодичността и периодите на пробовземане, които са задължителни за използване при извършване на съответните измервания.

Глава пета

РЕГИСТРИРАНЕ, ОБРАБОТКА И СЪХРАНЕНИЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ИЗМЕРВАНИЯТА

Чл. 23. (1) Резултатите от измерванията, извършвани в ПМ на КАВ, се записват в протоколи, изготвени съгласно съответните образци.

(2) Образците на протоколите по ал. 1 се утвърждават от министъра на околната среда и водите, съгласувано с министъра на здравеопазването.

(3) Протоколите по ал. 1 съдържат следната задължителна информация:

1. име и адрес на лабораторията за анализ;
2. име на специалиста, изготвил протокола;
3. дата;
4. ПМ, в който е извършено пробовземането;
5. температура и атмосферно налягане на въздуха през време на пробовземането;
6. период на пробовземане;
7. използвани измервателни методи;
8. норми за съответните замърсители.

(4) При регистриране на резултатите от измерванията се изпълняват следните изисквания:

1. стойности, които са под границата на чувствителност на метода, се вписват като нулеви резултати, но се отчитат като брой проби (измервания);

2. резултатите се представят в микрограми или милиграми на кубичен метър при съответните условия за температура и налягане в зависимост от установените норми.

Чл. 24. (1) Резултатите и данните от периодичните измервания, извършвани в ПМ, постъпват в регионален диспечерски пункт (РДП) на РИОСВ не по-късно от 12 ч. в деня след извършване на пробовземането.

(2) Резултатите и данните от периодичните измервания на нивата на тежки метали в атмосферния въздух при техническа възможност постъпват в деня след пробовземането, а в противен случай - не по-късно от 10-о число на следващия месец.

Чл. 25. Резултатите и данните от непрекъснатите измервания, извършвани в ПМ, постъпват в НЦОСУР и в РДП на РИОСВ по възможност в реално време.

Чл. 26. (1) Регионалните инспекции по околна среда и води създават локални бази данни, в които събират резултатите и данните от всички измервания, извършвани от ПМ, разположени на тяхната територия.

(2) Резултатите и данните по ал. 1 постъпват в националната база данни на НЦОСУР.

Чл. 27. (1) Обработката на първичните резултати и данни от измерванията включва първоначална проверка и последваща обработка.

(2) С първоначалната проверка се установява наличието на отрицателни стойности и се определя долната и горната граница на нивата на отделните замърсители.

(3) С последващата обработка се определят: общият брой взети проби за различни периоди от време (ден, седмица, месец, тримесечие, година и др.) по ПМ; средната концентрация за различни периоди от време по ПМ; превишаването на установените норми; процент на измерванията, които показват превишаване на различните норми; максималната концентрация за различните периоди на осредняване; брой превишавания на съответните оценъчни прагове и съответните перценти.

(4) Допълнителната обработка включва проверка за наличност на необходимия брой измервания и изчисляване на статистическите величини съгласно приложение № 4.

Чл. 28. След приключване на обработката по чл. 27 се извършва експертна проверка на достоверността на данните и резултатите от измерванията.

Глава шеста

УПРАВЛЕНИЕ (ПОДДЪРЖАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ) КАЧЕСТВОТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

Чл. 29. Управлението на качеството на атмосферния въздух в отделните райони на територията на страната се извършва от компетентните органи в съответствие с техните правомощия съгласно чл. 19 ЗЧАВ въз основа на резултатите и данните от оценката на КАВ и разпределението на районите по групи в съответствие с чл. 30.

Чл. 30. (1) Националният център по околна среда и устойчиво развитие, съгласувано с РИОСВ, изготвя списък на районите за оценка и управление на КАВ на територията на страната, който посочва разпределението на последните на:

1. райони, в които нивата на един или няколко замърсители превишават установените норми и/или нормите плюс определените допустими отклонения от тях (включително и районите, в които е налице превишаване на установените норми за съответните замърсители, в случаите, когато за последните не са определени допустими отклонения);

2. райони, в които нивата на един или няколко замърсители, за които не са установени допустими отклонения, превишават установените норми;

3. райони, в които нивата на един или няколко замърсители са между съответните горни и долни оценъчни прагове;

4. райони, в които нивата на замърсителите не превишават долните оценъчни прагове.

(2) Регионалната инспекция по околна среда и води, съгласувано с НЦОСУР, изготвя списък на районите на тяхна територия, в които нивата на един или няколко замърсители превишават установените норми, и уведомява незабавно съответните общински органи за необходимостта от предприемане на необходимите мерки съгласно чл. 27 ЗЧАВ и чл. 31 на тази наредба.

(3) Списъците по ал. 1 и 2 се изготвят не по-късно от два месеца след изтичане на съответната календарна година въз основа на получените резултати и данни за нивата на замърсителите от оценката на КАВ през същата календарна година и се утвърждават от министъра на околната среда и водите.

Чл. 31. (1) В районите по чл. 30, т. 1 и 2 се изготвят програми за намаляване нивата на замърсителите и достигане на съответните норми в установените за целта срокове.

(2) Програмите по ал. 1 се изготвят от общинските органи, съгласувано със съответната РИОСВ, в съответствие с разпоредбите на чл. 27 ЗЧАВ.

(3) Програмите по ал. 1 се разработват не по-късно от 18 месеца считано от датата на уведомяване по чл. 30, ал. 2 .

(4) В районите по чл. 30, ал. 1, т. 1 и 2 , в които е налице превишаване на установените норми за повече от един замърсител, се изработват комплексни програми за достигане на установените норми за всеки отделен замърсител.

(5) В случаите, когато съществува риск от превишаване на установените норми и/или алармените прагове при неблагоприятни метеорологични условия и други фактори, компетентните органи изготвят оперативни планове за действие съгласно чл. 30 ЗЧАВ, указващи мерките, които трябва да бъдат предприети в краткосрочен план, с оглед намаляването на посочения риск и ограничаване продължителността на подобни явления. Тези планове според отделния случай могат да предвиждат мерки за ограничаване, а при необходимост и спиране на определени дейности, които допринасят за превишаването на нормите за КАВ, включително мерки по регулиране движението на автомобилния транспорт, в съответствие с чл. 29 ЗЧАВ.

Чл. 32. (1) Програмите по чл. 31, ал. 1 , включително комплексните програми по ал. 4 и оперативните планове за действие по ал. 5, се разработват в съответствие:

1. комплексния подход за опазване на околната среда в нейната цялост от замърсяване;
2. действащото законодателство в областта на ОВОС;
3. действащите хигиенно-санитарни норми и изисквания;
4. действащото законодателство за безопасни и здравословни условия за труд.

(2) Съдържанието на програмите по ал. 1 следва да отговаря на условията на приложение № 5.

Чл. 33. (1) За изпълнението на програмите отговаря кметът на съответната община съвместно със заинтересуваните физически и юридически лица.

(2) Общинските органи, съгласувано със съответната РИОСВ, извършват контрол на изпълнението на програмите по чл. 31 .

Чл. 34. В районите по чл. 30, т. 3 и 4 общинските органи, съгласувано със съответните РИОСВ, предприемат мерки за ограничаване на емисиите при условията и по реда на ЗООС и ЗЧАВ, включително чрез издаване на разрешителни за експлоатация и чрез решенията по ОВОС, с оглед поддържане нивата на замърсителите под оценъчните прагове и запазване на възможно най-доброто качество на въздуха в тях, съвместимо с устойчивото им развитие.

Чл. 35. Списъците по чл. 30, ал. 1 и 2 се публикуват в изданията на МОСВ.

Чл. 36. (1) Общинските органи предприемат необходимите мерки за информиране на населението във връзка с разработване на програмите по чл. 31 , включително комплексните програми по чл. 32 .

(2) Общинските органи осигуряват достъп до програмите по ал. 1 на:

1. екологичните организации и движения;
2. организациите, които изразяват интересите на рискови групи от населението;
3. организациите по опазване на общественото здраве.

Глава седма

ИНФОРМИРАНЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Чл. 37. Министерството на околната среда и водите и РИОСВ осигуряват достъп на обществеността до списъците по чл. 30 съгласно разпоредбите на чл. 23 ЗЧАВ.

Чл. 38. Министерството на околната среда и водите и РИОСВ предоставят на населението съответната информация за качеството на атмосферния въздух във връзка с нивата на отделните замърсители в съответствие с разпоредбите, приети на основание чл. 6 ЗЧАВ.

Чл. 39. (1) При регистрирано превишаване на определени алармени прагове компетентните органи по чл. 19 ЗЧАВ в рамките на тяхната компетентност предприемат необходимите мерки за информиране на населението в съответните райони чрез средствата за масова информация и др.

(2) Информацията, предоставяна на населението съгласно разпоредбите на ал. 1, се определя съвместно от министъра на околната среда и водите и министъра на здравеопазването в зависимост от вида на отделните замърсители.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "пункт за мониторинг" е мястото, в което чрез измервания се установяват нивата на отделните замърсители в атмосферния въздух;

2. "атмосферен въздух" е въздухът на открито в тропосферата, с изключение на този на работните места;

3. "замърсител" е всяко вещество, въведено пряко или косвено от човека в атмосферния въздух, което е в състояние да окаже вредно въздействие върху здравето на населението и/или околната среда в нейната цялост;

4. "ниво" е определена стойност за концентрацията на даден замърсител, освен в случаите, когато не е установено друго със специфични разпоредби, приети на основание чл. 6, ал. 1 ЗЧАВ;

5. "норма за КАВ" е всяко ниво, установено с цел избягване, предотвратяване или ограничаване на вредни въздействия върху здравето на населението и/или околната среда, което следва да бъде постигнато в определен за целта срок, след което да не бъде превишавано;

6. "алармен праг" е всяко ниво, чието превишаване е свързано с риск за здравето на населението, включително при кратковременна експозиция, и при превишаването на което се предприемат съответните мерки за информиране и предупреждаване на населението в съответните райони;

7. "допустимо отклонение" е определен процент от норма за КАВ, с който последната може да бъде превишавана съгласно съответните разпоредби, установени на основание чл. 6, ал. 1 ЗЧАВ;

8. "оценка" е всяко измерване, изчисляване (вкл. чрез методи за моделиране), прогнозиране или приблизително определяне на ниво на даден замърсител в атмосферния въздух;

9. "район" е част от територията на страната в граници, определени съгласно разпоредбите на чл. 2 ;

10. "агломерация" е всеки район по т. 9 с население по-голямо от 250 000 жители;

11. "горен оценъчен праг" е ниво на съответен замърсител, установено на основание чл. 6, ал. 1 ЗЧАВ, използвано за определяне на начините за оценка на КАВ съгласно чл. 7, ал. 1 и 2 и за разпределение на районите съгласно чл. 30, ал. 1 ;

12. "долен оценъчен праг" е ниво на съответен замърсител, установено на основание чл. 6, ал. 1 ЗЧАВ, използвано за определяне на начините за оценка на КАВ съгласно чл. 7, ал. 3 и за разпределение на районите съгласно чл. 30, ал. 1 ;

13. "непрекъснати измервания" са измерванията, които се извършват непрекъснато в рамките на една календарна година с автоматични средства за измерване;

14. "периодични измервания" са всички измервания, които не отговарят на определението по т. 13;

15. "обхват на ПМ" е областта на представителност на резултатите от извършваните в съответните пунктове за мониторинг измервания на нивата на замърсителите в атмосферния въздух;

16. "Национална система за наблюдение и контрол" е подсистема "Контрол и опазване чистотата на въздуха" на Националната автоматизирана система за екологичен мониторинг на МОСВ.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Тази наредба се издава на основание § 5 и чл. 21, ал. 2 ЗЧАВ.

§ 3. Инструкции и указания по прилагането на наредбата дава министърът на околната среда и водите, съгласувано с министъра на здравеопазването.

§ 4. Тази наредба влиза в сила от 1.01.2000 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Наредба № 8 от 3 май 1999 г. за норми за озон в атмосферния въздух

(ДВ, бр. 46 от 1999 г.)

.....

§ 4. Оценка на нивата на озон в атмосферния въздух се извършва в съответствие с Наредба № 7 от 1999 г. за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (ДВ, бр. 45 от 1999 г.), като специфичните разпоредби на тази наредба допълват и се прилагат с предимство пред съответните разпоредби на първата.

.....

Приложение № 1
към чл. 10, ал. 3 и 4

Класификация на пунктовете за мониторинг

1. Транспортно-ориентирани (Т) пунктове за мониторинг са тези, при които броят на МПС, преминаващи в кръг с радиус 50 м, е не по-малък от 2500 превозни средства на денонощие.

2. Промислено-ориентирани (П) пунктове за мониторинг са тези, при които има преобладаващо влияние на емисии от производствени и други дейности.

3. Градски фонови пунктове за мониторинг (ГФ) са тези, които са

разположени в застроената част на град, които не отговарят на критериите по т. 2.

4. Извънградски фонові пунктове за мониторинг (ИФ) са разположените на 3 - 10 км от град, които не отговарят на критериите по т. 2 и 3.

5. Регионални пунктове за мониторинг (Р) са разположените на 10 - 50 км от град, които не отговарят на критериите по т. 2 и 3.

6. Отдалечени пунктове за мониторинг (О) са разположените на повече от 50 км от град, които не отговарят на критериите по т. 2 и 3.

Определяне на обхвата на пунктовете за мониторинг

7. Обхватът на пунктовете за мониторинг съгласно тяхната класификация по т. 1 до 6 е посочен в таблицата:

Клас на ПМ	Обхват на ПМ
Транспортен (Т)	< 10 - 15 м
Промислен (П)	10 - 100 м
Градски фонов (ГФ)	100 м - 2 км
Извънградски фонов (ИФ)	2 - 10 км
Регионален (Р)	25 - 150 км
Отдалечен (О)	200 - 500 км

8. При определяне на обхвата на ПМ следва да бъдат отчетени:

8.1. влиянието на разположените в близост до ПМ неподвижни източници на емисии, както и това на отдалечените точкови такива;

8.2. топографските особености (застроени площи, релеф на местността и т. н.), оказващи влияние върху дисперсията и преноса на емисиите.

Приложение № 2

към чл. 12, ал. 4

Условия за избор и разполагане на пунктовете за мониторинг в рамките на отделните райони

1. Анализ на местоположението въз основа на данни за:

- топографски особености на местността;
- влияние на емисии, изпускани от неподвижни източници в промишлеността, битовия и административния сектор;
- метеорологичните условия;
- трафика на МПС (брой МПС, преминаващи в близост през определен период, вид на МПС, вид на пътищата и др.);
- нивата на замърсителите (резултати от измервания, инвентаризации на емисиите и моделиране).

2. Определяне на местата, в които вероятността за превишаване на нормите за КАВ е най-голяма, въз основа на извършения анализ по т. 1.

3. В рамките на местата по т. 2 - определяне на местата с най-голяма експозиция на населението и, в частност - на чувствителните групи.

4. При необходимост за определяне на местата по т. 2 и 3 могат да бъдат използвани серии от представителни измервания, извършвани във временни ПМ.

5. Окончателното определяне на пунктовете за мониторинг се извършва в местата по т. 3, в съответствие с измерванията по т. 4, при отчитане на съответните особености, в зависимост от класа на съответните ПМ.

6. Изборът (местоположението) на ПМ следва да се преразглежда редовно през период три години.

Приложение № 3

към чл. 15

Информация за пунктовете за мониторинг

I. Информация относно ПМ

1. Обща информация:

- наименование;
- справочен номер или код;
- наименование на ведомството, отговорно за ПМ;
- вид на ПМ:
  - транспортно-ориентиран;
  - промишлен;
  - фонов или др.;
- обхват на ПМ;
- система за наблюдение и контрол, към която е включен ПМ;
- географски координати;
- височина (н.м.р.);
- измервани замърсители;
- измервани метеорологични параметри;
- друга подходяща информация: преобладаваща посока на вятъра, съотношение между разстоянието до и височината на най-близките препятствия, и др.

2. Характеристики на обкръжаващата околна среда/морфология на ландшафта:

- вид на зоната, в която се намира ПМ:
  - градска;
  - крайградска;
  - селска;
- характеристика на зоната:
  - жилищна;
  - търговска;
  - промишлена;
  - селскостопанска;
  - природна;
- брой на жителите, населяващи зоната.

3. Основни източници на емисии:

- производство на електро- и топлоенергия (вкл. производство в комбиниран цикъл);
- горивни процеси в търговския, административния и жилищния сектор;
- горивни процеси в промишлеността;
- производствени процеси;
- добив и разпространение на изкопаеми горива;
- употреба на разтворители;
- пътен транспорт;
- други подвижни източници и машини;
- третиране и депониране на отпадъци;
- селскостопански дейности;
- природни процеси.

4. Характеристика на трафика (отнася се само до транспортно-ориентираните ПМ):

- широка улица със:
  - натоварен трафик (повече от 10 000 превозни средства дневно);
  - умерен трафик (между 2000 и 10 000 превозни средства дневно);
  - нисък трафик (по-малко от 2000 превозни средства дневно);
- тясна улица със:
  - натоварен трафик (повече от 10 000 превозни средства дневно);
  - умерен трафик (между 2000 и 10 000 превозни средства дневно);
  - нисък трафик (по-малко от 2000 превозни средства дневно);
- каньонообразна улица със:
  - натоварен трафик (повече от 10 000 превозни средства дневно);
  - умерен трафик (между 2000 и 10 000 превозни средства дневно);
  - нисък трафик (по-малко от 2000 превозни средства дневно);
- магистрала (булевард) със:
  - натоварен трафик (повече от 10 000 превозни средства дневно);
  - умерен трафик (между 2000 и 10 000 превозни средства дневно);

нисък трафик (по-малко от 2000 превозни средства дневно);

- други: кръстовище, паркинг, автобусна спирка, таксиметрова стоянка.

II. Информация относно измервателните методи и средства

- оборудване:

наименование;

аналитичен принцип;

- характеристики на пробовземането:

разположение на пробоотборната точка (лицева страна на сграда, тротоар, алея, двор);

височина на пробоотборната точка;

дължина на пробовземната линия;

период на осредняване и регистриране на резултатите;

период на пробовземане;

- калибриране:

начин: автоматично, ръчно, автоматично и ръчно;

метод;

честота.

Приложение № 4

към чл. 27, ал. 4

Определяне на статистическите величини

Изчисляването на медианата (50-ия перцентил), 98-ия перцентил и 99,9-ия перцентил въз основа на стойностите, регистрирани през годината, следва да се извършва, както следва:

1. Петдесетият (98-ият или 99,9-ият) перцентил се изчислява от всички фактически измерени стойности.

2. Измерените стойности се закръгляват към най-близката стойност в mg/куб. м. Всички стойности за всеки отделен (измервателен) пункт се подреждат във възходящ ред:

X ? X ? X ? ... ? X ? X . 1 2 3 N-1 N

3. Петдесетият (98-ият или 99,9-ият) перцентил е стойността на k, която се изчислява по формулата:

$$k = 0,50 * (0,98 \text{ или } 0,999) * N,$$

където N е броят на фактически измерените стойности.

4. Стойността $0,50 (0,98 \text{ или } 0,999) * N$ се закръглява към най-близкото цяло число.

Приложение № 5

към чл. 32, ал. 2

Съдържание на програмите за подобряване КАВ

1. Локализация на наднорменото замърсяване: район; град (карта); пункт за мониторинг (карта, географски координати).

2. Обща информация: тип на района (град, промишлен или селски район); оценка на замърсената територия (km²); население, експонирано на замърсяването; полезни климатични данни; подходящи данни за топографията; достатъчна информация за типа цели, изискващи опазване в района.

3. Отговорни органи: имена и адреси на лицата, отговорни за развитието и приложението на плановете за подобряване.

4. Характер и оценка на замърсяването: концентрации, наблюдавани през предходни години (преди прилагане на подобряващите мерки); концентрации, измерени от началото на проекта; методи, използвани за оценката.

5. Произход на замърсяването: списък на главните източници на емисии, причинители на замърсяването (карта); общо количество на емисиите от тези източници (тона/година); информация за замърсяването от други райони.

6. Анализ на ситуацията: подробно описание на факторите, които са причина за нарушеното КАВ (пренос на замърсители, включително трансграничен, образуване и т. н.); подробности за възможните мерки за подобряване на качеството на въздуха.

7. Подробности за мерките и проектите за подобряване на КАВ, прилагани и реализирани преди влизането в сила на тази наредба: местни, регионални, национални, международни програми и др.; наблюдаван ефект от тези мерки.

8. Подробности за мерките и проектите за подобряване на КАВ след влизане в сила на тази наредба: изготвяне на списък и описание на всички мерки, определени в съответните проекти; график за изпълнението им; оценка на очакваното подобрение на качеството на атмосферния въздух и на продължителността на периода, необходим за постигане на установените норми.

9. Подробности за мерките или проектите, които са планирани или са

подготвени с дългосрочна перспектива.

10. Списък на публикациите, документите, проучванията и т. н., използвани за допълване на информацията.